

Пошук та використання оперативної інформації

Греченко Сергій Юрійович, ад'юнкт кафедри оперативно-розшукової діяльності (Національна академія внутрішніх справ)

Інформація - це поняття, що має різні значення залежно від контексту. Походить від латинського слова «іпіштаїо», яке має декілька значень, а саме -роз'яснення, виклад фактів, подій, витлумачення, ознайомлення, просвіта тощо.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» «завданнями оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправну діяльність окремих осіб та груп, розвідувально-підривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах суспільства і держави». [4,ст.1]

До основних напрямів розвитку інформаційного забезпечення оперативно-розшукової діяльності відносить: підготовку відповідних кадрів для оперативних підрозділів; телекомунікації, широкохвильовий та супутниковий зв'язок; міжнародні комунікації та інформаційну політику; автоматизовані банки даних; конфіденційність та розкриття інформації, право на нерозголошення інформації; комп'ютерна безпека, правове регулювання інформаційної безпеки; галузеві та відомчі інформаційні мережі; інтелектуальна власність; інформаційні технології в освіті, інновації; управління відомчими інформаційними ресурсами; інформаційне законодавство.

Сьогодні згідно з концепцією розвитку системи інформаційного забезпечення органів внутрішніх справ України в Департаменті оперативної інформації МВС України розроблені та вдосконалюються автоматизовані інформаційні системи, що здійснюють інформаційну підтримку оперативно-розшукової діяльності. Відомо, що до структури ДОО МВС України входять, зокрема, центр кримінальної інформації та центр оперативно-довідкової інформації.

Інформацію оперативний працівник може отримувати від різних джерел, які можна умовно поділити на дві системи:

а) живі системи (люди, тварини, птиці, рослини і т.п.);

б) технічні системи (обладнання, прилади, пристрої, апарати і т.п.).

Джерела інформації можна поділити на рухомі, переносні і стаціонарні-постійно діючі пункти накопичення, зберігання, обробки і передачі інформації.

Оперативна інформація може бути первинною, перевіреною (достовірною), тотальною (повною, вичерпною) або частковою, поточною, конкретною, загальною або деталізованою, відкритою (доступною), закритою (таємною, особливо таємною, конфіденційною, для службового

користування), оціночною, програмною, прямою і непрямую. При всій розбіжності характеристик інформації чи при її наявності в достатніх обсягах, оперативний працівник не може нехтувати будь-якою додатковою інформацією, яка б вона не була початковою чи загальною.

Як ми зазначили вище досвідчений і професійно грамотний оперативний працівник може постійно отримувати потрібну інформацію на протязі робочого часу і поза ним із різних джерел. Джерела інформації можуть бути відкритими, легальними і загальнодоступними і закритими, конфіденційними.

Отримана інформація дозволяє орієнтуватись в ситуаціях, планувати подальші дії, відслідковувати результативність здійснюваних заходів, ухилятися від випадковостей і уникати помилок, прийняти тактичні і стратегічні рішення, ставити нові завдання по збору додаткової інформації. Оперативний працівник сам вибирає конкретні форми пошуку інформації залежно від цілей і завдань, поставлених перед ним, а також залежно від ситуації, яка складається.

Збирання інформації, її накопичення та обробка є безперервним і трудомістким процесом, який складає основну форму оперативно-розшукової роботи, головним напрямком якої є збирання конфіденційної інформації негласними методами.

Ст. 1 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» свідчить, що оперативно-розшукова діяльність здійснюється в інтересах кримінального судочинства. Використання слідчим даних, що отримані від оперативних підрозділів, істотно підвищується обґрунтованість рішень, які приймаються, як по кримінальній справі, так і про проведення слідчих дій, прийняття важливих процесуальних рішень. Одночасно оперативні працівники орієнтуються на підвищення надійності наданої інформації. Що стосується критеріїв оцінки ступеня готовності конкретних матеріалів та порядку передачі їх слідчому для прийняття рішень по них, то це повсякденно вирішується в практичній роботі.

Переваги, що характерні для оперативно-розшукової діяльності при зборі інформації про злочин, більш успішно можуть бути реалізовані тільки в межах процесу доказування, який встановлений законом, тобто, за рахунок послідовного їх «включення» до процедур, що передбачені кримінальним процесуальним законом. Оперативні підрозділи вирішують завдання щодо надання юридичної чинності якому-небудь факту або дії за рахунок тих дій, що здійснюються до моменту передачі його слідчому (а у відповідних випадках - і прокурору чи суду), а слідчий від моменту надходження до нього таких даних і до закінчення розслідування.

Згідно з Концепцією розвитку системи інформаційного забезпечення органів внутрішніх справ України інформаційні підсистеми як основна складова частина системи інформаційного забезпечення, що призначені для збору, накопичення, зберігання та обробки інформації певних напрямків обліків та орієнтовані на використання в діяльності багатьох служб, мають

загальновідомчий характер і відносяться до загально-відомчих інформаційних підсистем.

Для оперативного інформаційного забезпечення службової діяльності всіх підрозділів (від міськрайлінорганів до міністра внутрішніх справ) в системі органів внутрішніх справ створюються інформаційні обліки.

Повнота даних на кожному рівні по категоріях обліку визначається відповідними нормативними документами.

Таким чином соціально-економічний і науково-технічний розвиток України на сучасному етапі пов'язані з вирішенням проблем інформатизації держави, суспільства, правопорядку. Інформаційне забезпечення оперативно-розшукової діяльності є складовою частиною інформатизації правоохоронних органів, що являється невід'ємною частиною інформаційної системи України.

Для ефективної боротьби зі злочинністю оперативним підрозділам необхідно мати відповідну оперативну інформацію щодо діяльності кримінальних структур, процесів, що відбуваються у злочинному середовищі, лідерів та авторитетів організованих злочинних угруповань. Для протидії насильницькій злочинності, захисту особи від кримінальних посягань оперативним підрозділам необхідно, насамперед, підвищити ефективність негласної пошукової роботи на основі використання можливостей наданих оперативно-розшуковим законодавством, використання можливостей оперативно-технічних підрозділів, інформаційних систем. Міністерство внутрішніх справ України, зокрема, в своїх нормативно-правових актах, зосереджує увагу на якісно новому рівні діяльності по вдосконаленню тактики і методики розкриття та розслідування злочинів, запровадженні в практику діяльності передових вітчизняних та зарубіжних форм і методів роботи. Безумовно, ефективність використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності за зазначеними напрямками буде зростати, якщо вони будуть опрацьовані в інформаційно-аналітичних системах.

Список використаних джерел:

[Шір://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BB%V1%84%D0%BE%V1%80%D0%BC%B0%B1%86%B1%96%B1](http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BB%V1%84%D0%BE%V1%80%D0%BC%B0%B1%86%B1%96%B1)

2. Бандурка О. М. БЗ3 Оперативно-розшукова діяльність. Частина 1: Підручник - Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутрішніх справ, 2002. - 244 с

3. Закон України «Про інформацію» Верховна Рада України, Закон від 02.10.1992 р. № 2657-ХП

4. Закон «Про оперативно-розшукову діяльність» Верховна Рада України; Закон від 18.02.1992 № 2135-ХП

5. {Положення Конституції України, прийнятої на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, із змінами і доповненнями, внесеними законами України № 2222-ІУ від 08.12.2004, № 2952-УІ від 01.02.2011, № 586-УП від 19.09.2013, визнано такими, що є чинними на території України Постановою Верховної Ради України № 750-VII від 22.02.2014}